УНИВЕРСИТЕТ
ПО АРХИТЕКТУРА
СТРОИТЕЛСТВО
И ГЕОДЕЗИЯ

бул. „Хр. Смирненски“ № 1, София 1046, Р България
тел.: (02) 963-52-45, факс: (02)865 68 63
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
397/02.09.2025г.

СТАНОВИЩЕ

на дисертационния труд на
инж. Любомир Людмилов Стоянов,
докторант към катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти“,
Геодезическият факултет, Университет по архитектура, строителство и геодезия гр. София

Тема на дисертационния труд „ПОЧВЕНО-КЛИМАТИЧНА ОЦЕНКА ПРИ ИЗГРАЖДАНЕ НА ЛОЗЯ ЗА БЕЛИ ТРАПЕЗНИ ВИНА”, научен консултант: проф. д-р инж. Маргарита Мондешка-Недялкова
представен за получаване на образователна и научна степен „доктор”
професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „Земеустройство и опазване на земеделските земи (вкл. Управление на имоти)“

от доц. д-р инж. Сия Станчева Велева, катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти“, Геодезически факултет, Университет по архитектура, строителство и геодезия гр. София, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност „Икономика и управление“, член на научното жури.

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на докторанта

Инж. Любомир Людмилов Стоянов е завършил бакалавърска специалност „Устройство и управление на земи и имоти“ през 2017, а през 2019 – магистърската програма „Управление на европейски инфраструктурни проекти“ в УАСГ – София. Работил е като експерт в Агенция пътна инфраструктура и Агенция по кадастър. Сертифициран оценител на Земеделски земи и трайни насаждения, както и на Недвижими имоти. Асистент в УАСГ от началото на 2020 година, като води упражнения в дисциплините „Почвознание“, „Екология“, „Използване и опазване на земята“, „Устройство на земеделски земи“, „Териториално устройство“ и „Оценка на недвижими имоти“. Зачислен на самостоятелна подготовка по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „Земеустройство и опазване на земеделските земи (вкл. управление на имоти)“ със заповед № 56/30.01.2024 г. на Ректора на УАСГ. Отчислен с право на защита със заповед № 99/21.02.2025 г. на Ректора на УАСГ. Научните интереси на докторанта са в областта на почвознанието, устойчивото земеползване и оценката на недвижими имоти.

2. Преглед на дисертационния труд и анализ на резултатите

2.1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно приложно отношение.

В условията на глобални климатични промени, все по-чести засушавания и екстремни природни явления лозарите и винопроизводителите ще се нуждаят от нови и

научно-обосновани подходи модели и критерии за избор на подходящи терени, с цел минимизиране на рисковете от ниски и не добри в качествено отношения добиви, болести и деградация на почвите. Освен това, международните тенденции в лозаро-винарската индустрия поставят акцент върху висококачествените продукти с ясно изразен тероарен характер, които да повишат конкурентоспособността на българските вина на международния пазар. Това налага необходимостта да се съчетаят научно-теоретични разработки с практически насоки за устойчиво управление на лозарството в България. Дисертационният труд предлага решение на проблем, който е едновременно глобален – адаптиране на земеделието към климатичните промени, и локален – повишаване на конкурентоспособността на българското лозарство чрез научно обоснован подход при избор на територии за създаване на високопродуктивни лози за бели вина.

В тази връзка може да се заключи, че темата на дисертацията е сполучливо избрана. Тя е актуална и има голяма научна и практическа значимост. Докторантът е обосновал добре тази значимост и актуалност. Откроил нерешените и не напълно решените проблеми и на тази основа е определил кои от тях се заема да реши.

2.2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

Литературната основа на дисертационния труд е интердисциплинарна, включваща трудове от областта на почвознанието, лозарството, агроклиматологията, географията и управлението на земеделските ресурси. За целите на изследването докторантът е използвал общо 118 източника, в т.ч. на български и английски език. Те са реално използвани и цитирани в текста на дисертацията. Тези литературни източници са достатъчно разнообразни и богати за осъществяване на задълбочено научно изследване по дадената тема. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно. Авторът е извършил критичен анализ и е представил творческа интерпретация на литературния материал като е съчетал класическите тероарни концепции със съвременни методи и ги е адаптирал към българските условия. Това от своя страна дава възможност да се отличи личния принос на докторанта.

Може да се направи извода, че докторантът **познава литературата** в областта на изследвания проблем. Това е способствало той **логически да достигне до съответните теоретико-методологически обобщения, методически решения и аргументирани предложения.**

2.3. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

За решаването на поставените задачи и постигане на целта докторантът е съчетал използването на няколко подхода на изследване. Методиката, приложена в дисертационния труд, е изградена върху параметричен, многостепенен модел за почвено-климатична оценка, доразвит на базата на биологичните изисквания на лозата и адаптиран към българските условия. Този избор напълно допълва основната цел на изследването – да се даде обективна оценка на почвено-климатичните условия в конкретни райони за създаване на високопродуктивни лози за бели трапезни вина. Предложената от автора методика интегрира елементи от утвърдени модели в екологичната оценка и бонитировката на земи, но ги адаптира към биологичните изисквания на лозата, което осигурява научната новост на изследването. Многостепенният модел отчита именно почвените, климатичните и геоморфоложките фактори, чрез количествено изразени скали и матрици за оценка, което осигурява обективност и възпроизводимост на резултата.

Методиката е приложена върху четири типични лозарски региона (Карлово, Русе, Варна и Каварна), което позволява практическо апробиране на модела и демонстрира неговата приложимост за териториално райониране и планиране на лозарството.

В заключение може да се кажем, че в методическо отношение представената разработка отговаря на поставените в нея цели и задачи. Тя позволява да се постигне научна системност (чрез параметризация и моделиране) и практическа приложимост (чрез оценка на конкретни територии). По този начин са съчетани теоретичната обоснованост с реалната практическа стойност, която е ключово изискване за успешен дисертационен труд.

2.4. Аналитична характеристика и оценка на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Дисертационният труд на инж. Любомир Стоянов на тема „Почвено-климатична оценка при изграждане на лозя за бели трапезни вина", за присъждане на образователната и научна степен "Доктор" е задълбочено научно-приложно изследване. Той се състои от въведение, изложение в 3 глави, заключение, приложения, библиография, справка за приносите и публикации по темата. Научния труд е с общ обем от 136 страници, съдържа общо 68 графични и таблични елемента (22 фигури и 46 таблици), които представят нагледно постигнатите резултати и способстват за лесното им възприемане и вникване в същността на тематиката.

Предметът, обектът, целта и изследователските задачи на дисертационния труд са коректно определени. Формулирана е изследователска теза. Структурата на дисертацията е логически изградена и е подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на постигането на изследователските задачи и цел.

В резултат на посоченото заключавам, че **целта и изследователските задачи пред дисертационния труд са реално изпълнени.**

1. **Оценка на съответствието между автореферата и дисертационния труд и мнение за представените публикации**

В резултат на внимателното ми запознаване с автореферата и със съдържанието на дисертационен труд на инж. Любомир Стоянов достигнах до заключението, че:

- ✓ Авторефератът е с обем от 72 страници и е разработен в съответствие с изискванията.
- ✓ В съдържателно и структурно отношение авторефератът напълно съответства на дисертационния труд. Той отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.
- ✓ Справката за приносите е коректно направена, а приносите са добре откроени и ясно формулирани.

Посочени са 3 публикации, от които 2 са разработени в съавторство и една е самостоятелна разработка. Може да се приеме, че те са достатъчни и че в тях са публикувани основните моменти на дисертацията. Явно е, че идеите и научните постижения на докторанта са получили обществено признание и се използват от научната общност.

2. **Характеристика и оценка на приносите в дисертационния труд**

Посочените в дисертационния труд приноси са **лично дело на докторанта**. Те са със **значимост за науката и практиката**.

От научна гледна точка тази значимост се изразява в разработването на адаптиран и допълнен многостепенен модел за почвено-климатична оценка, основан на

биологичните изисквания на лозата и съобразен с българските условия. Той обогатява теоретичната база и създава методологична основа за бъдещи изследвания.

От практическа гледна точка основният принос е апробацията на модела върху реални лозарски райони (Карлово, Русе, Каварна, Варна). Постигнатите резултати свидетелстват, че използваният модел за оценка може да послужи като надежден инструмент за устойчиво райониране, планиране и управление на лозарските територии, с пряко отражение върху качеството на българските вина и повишаване на тяхната конкурентоспособност.

3. Критични бележки и коментари

Внимателното ми запознаване с дисертационния труд ми дава основание да обобщя, че той е сериозна научна разработка със значимост за теорията и практиката. В него няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и някои **критични бележки,** по-важните от които са:

1. Дисертационният труд съдържа голям брой таблици и фигури (46 таблици и 22 фигури). Това е ценно за научната изчерпателност, но на място претоварва изложението и затруднява читателя. Би било добре част от подробните данни, да се изнесат в Приложения, а в основния текст да останат само обобщените резултати.
2. При анализ на отделните райони (Карлово, Русе, Каварна, Варна) структурата е почти идентична, която е методически правилна, но води до известно дублиране. Възможно е резултатите да се синтезират в обща сравнителна таблица/карта, за да се избегне прекомерното повторение.
3. Би било добре да се задълбочи емпиричната проверка на модела, чрез дългосрочни теренни данни за добив и качество на продукцията.
4. Интересно и полезно би било да се включат и данни за бъдещи сценарии (напр. IPCC модели) за оценка на адаптивността на лозарските райони в условията на климатични промени, както и да се разработи интегрирана оценка, която освен природните условия, да отчита и икономическата жизнеспособност, социалните ефекти и потенциала за винен туризъм. Разбира се това може да се приеме и като насока за бъдещата научна работа на докторанта.

Необходимо е да се подчертае, че посочените критични бележки не са от естество, което да омаловажи достойнствата на дисертационния труд и да попречи на общата му положителна оценка.

4. Заключение.

Дисертационният труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на значим и актуален научен проблем. Изследователските задачи успешно са изпълнени, а основната цел е постигната. Постигнати са научно-приложни приноси, които обогатяват научното знание и подпомагат практиката. Дисертационният труд отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен и заслужава висока оценка.

Всичко това ми дава основание с убеденост да дам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд и да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури **да присъдят на инж. Любомир Людмилов Стоянов образователната и научната степен "Доктор".**

София, 26.08.2025 г. Подпис:

/доц. д-р инж. Сия Велева/